

SHAMAN-sovellusprojektin aloituspalaveri

Aika: Tiistai 1.2.2005 klo 12.10 – 15.00

Paikka: MaD213

Läsnä:

- Marko Andersson, puheenjohtaja
- Mika Rinkinen, 1. sihteeri
- Matti Törmä (saapui 12.15)
- Timo Valonen, 2. sihteeri
- Jukka-Pekka Santanen
- Lassi Paavolainen
- Tero Toivonen
- Matti Levänen
- Esa Auramäki (poistui 13.00)

Pöytäkirja

1. Kokouksen avaus.

Kokouksen avasi kokouksen puheenjohtajana toiminut Marko Andersson klo 12.10.

2. Esityslistan hyväksyminen.

Kukaan ei esittänyt muutoksia esityslistaan.

Päätökset:

- Hyväksyttiin esityslista sellaisenaan.

3. Osallistujien esittäytyminen.

Paikalla olivat ATK-suunnittelija Tero Toivonen ja varajohtaja Matti Levänen Jyväskylän yliopiston ATK-keskuksesta, projektiryhmän jäsenet Marko Andersson, Mika Rinkinen, Matti Törmä ja Timo Valonen sekä tietotekniikan laitokselta projektin ohjaaja Jukka-Pekka Santanen ja tekninen ohjaaja Lassi Paavolainen. Lisäksi paikalla oli ATK-keskuksen johtaja Esa Auramäki, joka poistui klo 13.00.

Projektiryhmä oli päättänyt ennen palaveria, että projektipäällikkönä toimii Marko Andersson.

Jukka-Pekka Santanen jakoi tilaajan edustajille Matti Leväselle ja Tero Toivoselle projektiohjeen, projektisopimusmallin sekä osallistujien yhteystietodokumentin.

4. Tilaaja esittelee organisaatiotaan.

Tilaajana toimii Jyväskylän Yliopiston ATK-keskus. ATK-keskus ylläpitää yhteensä 4000-5000 tietokonetta yliopistolla. Lisäksi keskus ylläpitää mm. Unix-etäkäyttöjärjestelmiä, Novell-verkkoa, AD-mikroverkkoa, Korppi-kurssikirjanpitojärjestelmää, Optima-oppimisympäristöä sekä yliopiston WWW-palveluita ja sähköpostijärjestelmiä.

ATK-keskuksen järjestelmissä käyttäjien vaihtuvuus varsinaisten opiskelijoiden ja henkilökunnan osalta on n. 2000 käyttäjää vuodessa. Lisäksi joihinkin järjestelmiin on käyttöoikeus avoimen yliopiston opiskelijoilla, joiden vaihtuvuus on tätäkin suurempi.

5. Vastaava ohjaaja esittelee laitosta ja sovellusprojekteja.

Jukka-Pekka Santanen esitteli lyhyesti tietotekniikan laitoksen sovellusprojekteja. Projektin tarkoituksena on tutustuttaa projektiin osallistuvat opiskelijat käytännön ohjelmistotuotantoon ja ohjelmistonsuunnitteluun sekä projektityöskentelyyn. ATK-keskuksen edustajista Tero Toivoselle sovellusprojektit ovat entuudestaan tuttuja, Toivonen on aiemmin ollut ohjaamassa sovellusprojekteja. Muilla ATK-keskuksen edustajilla ei ole aiempaa kokemusta sovellusprojekteista.

6. Aikataulun ja sopimusmallin tarkastelu.

Järjestelmän määrittelyyn käytetään noin 2 kuukautta, jonka aikana projektin jäsenet tutustuvat kohdejärjestelmiin ja kartoittavat toimintoja. Käyttöliittymää suunnitellaan rinnakkain vaatimusmäärittelyn kanssa. Projektin on määrä valmistua toukokuun loppuun mennessä.

Santanen totesi projektin olevan tilaajalle ilmainen, koska projektin jäsenet eivät ole valmiita luopumaan aineettomista oikeuksistaan. Tilaajalle riittävät oikeudet projektin tulosten käyttöön ja jatkokehittämiseen varmistetaan asettamalla projektin lähdekoodit jonkin vapaan lähdekoodin lisenssin alaisuuteen. Lisenssivaihtoehtoina mainittiin GPL ja LGPL. Projektin jäsenet ja tilaajan edustajat ilmoittivat heille sopivan vapaan lähdekoodin lisenssin käyttämisen.

Vaitiolosopimusta ei projektissa katsottu tarpeelliseksi, koska kehitettävää järjestelmää tullaan koekäyttämään vain kuvitteellisilla käyttäjätiedoilla eivätkä projektiryhmän jäsenet siten joudu käsittelemään luottamuksellista aineistoa.

Päätökset:

- Laaditaan sopimusmalli, jossa projektiryhmän jäsenet eivät luovu tekijän- eikä muista aineettomista oikeuksista, yliopistolle annetaan rinnakkaisoikeudet projektin tulosten hyödyntämiseen ja lähdekoodi sijoitetaan GPL- tai LPGL-lisenssin alaisuuteen.

7. Tilaaja esittelee aiheen, aihealuetta sekä taustoja.

Projektin aiheena on toteuttaa seuraaja käyttäjätunnusten hallinnointiin tarkoitettulle AMAN-järjestelmälle.

AMAN-järjestelmä on vuonna 2001 käyttöönotettu ATK-keskuksen käyttäjien ja käyttöoikeuksien hallintajärjestelmä, jonka päätehtävänä on ylläpitää käyttöoikeuksia eri järjestelmiin. AMAN on toteutettu Perl- ja shellskripteillä ja Postgres-tietokannalla.

Keskeisin tarve kehittää korvaaja AMAN-järjestelmälle on suuren käyttäjien vaihtuvuuden asettamat vaatimukset järjestelmän ylläpidettävyydelle.

ATK-keskuksen järjestelmissä vuosittainen vaihtuvuus on n. 2000 henkilöä. Sama henkilö voi esiintyä eri järjestelmissä eri rooleissa (avoimen yliopiston opiskelija, päätoiminen opiskelija, henkilökuntaan kuuluva). Nykyisessä järjestelmässä tuki saman henkilön eri roolille eri järjestelmissä on puutteellinen.

Nykyinen käyttöoikeuksien hallintajärjestelmä soveltuu huonosti erityisesti avoimen yliopiston opiskelijoiden sekä yliopistolla väliaikaisesti kirjoilla olevien opiskelijoiden ja henkilökuntaan kuuluvien käyttöoikeuksien hallintaan. Käyttäjätunnusta luodessa sille ei voida määrittää voimassaoloaikaa.

Yliopistolla on käytössä useita tietojärjestelmiä, joissa jokaiseen on toteutettu erillinen käyttäjän autentikointi.

Käyttöoikeuksien hallinnassa ei ole kunnollista tukea eri käyttäjäryhmille, nykyinen käyttäjien ryhmittely periytyy suoraan UNIX-järjestelmien käyttäjäryhmistä.

Merkittävä heikkous AMAN-järjestelmässä on käyttöliittymä, jonka ulkoasun muokkaaminen vaatii ohjelmointitietämystä.

AMAN-järjestelmä muodostuu noin 50 skriptistä. Järjestelmää on laajennettu kasvavien vaatimusten ja tarpeiden mukaisesti sen sijaan, että järjestelmä olisi alusta alkaen suunniteltu toteuttamaan nykyisellä järjestelmällä suoritettavat toimenpiteet. Järjestelmän eheyden ja selkeän rakenteen takaamiseksi on nykyisen järjestelmän korjailua tarkoituksenmukaisempaa suunnitella ja toteuttaa täysin uusi järjestelmä.

8. Aiheesta ja sen toteutustavoista keskustellaan ja mahdollisesti sovitaan alustavasti.

Järjestelmä toteutetaan tietokannan päälle, jonne tallennetaan käyttäjien tunnukset, sekä tietoja käyttäjistä ja heidän käyttöoikeuksistaan. Projektin pääpaino keskittyy tietokannan suunnitteluun ja määrittämiseen, niiden lisäksi toteutetaan rajapintoja muihin järjestelmiin sekä määritellään ja suunnitellaan käyttöliittymää. Käyttöliittymästä valmistunee korkeintaan prototyyppi.

Käytännön toteutukseen ehdotettiin PostgreSQL tietokannanhallintajärjestelmää sekä Perl-ohjelmointikieltä. Käyttöliittymän toteutukseen Lassi Paavolainen ehdotti Perl:n HTML::Template -moduulia, mutta asia jäi vielä avoimeksi. Tarkoitus on kuitenkin tehdä helposti muokattava käyttöliittymä, koska nykyisen järjestelmän käyttöliittymän muokkaaminen vaatii Perl-ohjelmoinnin asiantuntemusta.

Uuden järjestelmän on tarkoitus toimia keskitettynä käyttäjätunnusten hallintajärjestelmänä, jolloin järjestelmä tarjoaa tietoja kullekin autentikoivalle järjestelmälle.

Käyttäjälle järjestelmän toiminta näkyy yhtenä käyttäjätunnus- ja salasana-parina, jotka käyvät moniin eri järjestelmiin. Käyttäjätunnuksen yhteyteen liiteään tieto käyttäjän henkilökohtaisesta levytila- ja tulostuskiintiöstä.

Matti Levänen esitti, että uusi järjestelmä sisältäisi myös henkilökunnan puhelinluettelon toiminnallisuuden ja siis tarjoaisi helpon pääsyn henkilökunnan yhteystietoihin.

Uudessa järjestelmässä tulisi olla mahdollisuus asettaa käyttäjätunnukselle voimassaoloaika, eli päiväys jonka jälkeen käyttäjätunnus ja oikeudet tiettyyn järjestelmään deaktivoidaan käyttäjätunnusta kuitenkaan poistamatta. Käyttäjällä on oltava mahdollisuus päättää, näkyvätkö käyttäjän yhteystiedot muille järjestelmän käyttäjille.

Käyttäjillä voi olla useita käyttäjätunnuksia ja rooleja järjestelmässä. Järjestelmä hakee käyttäjien tietoja yliopiston opiskelija- ja henkilökuntarekistereistä ja antaa niiden perusteella käyttäjille oikeuksia yliopiston järjestelmiin. Uuden järjestelmän määrittelyssä on tarpeen tietää, mitä tietoja AMANiin liittyvistä järjestelmistä halutaan tallentaa AMANin tietokantaan.

Tässä yhteydessä keskusteltiin palavereista/työpajoista toisten järjestelmien vastuuhenkilöiden kanssa. Yhdeksi työpajaryhmäksi muodostui mikroverkkojen, UNIX-

palvelin- sekä sähköpostijärjestelmien edustajat. Toiseen ryhmään kuuluvat Korppi- ja Optima-järjestelmien sekä WWW-sovellusten edustajat. Projektiryhmä pyytää piakkoin kunkin ryhmän vastuuhenkilöt työpajoihin miettimään sovelluksen vaatimuksia, ennen kaikkea toisista järjestelmistä siirrettävien tietojen osalta.

Ensi vaiheessa palaveriin pyydetään UNIX-järjestelmien osalta Tuomas Kautto ja Mika Videnoja, mikroverkkojen osalta Jukka Järvinen ja Mika Mattila sekä sähköpostijärjestelmien osalta Seppo Kallio ja Tapani Tarvainen.

Rajapinnat yliopiston henkilörekistereihin ja ATK-järjestelmiin toteutetaan erillisinä moduuleina siten, että uusien rajapintojen lisääminen on mahdollisimman helppoa, kun ilmenee tarvetta liittää käyttäjätunnusten keskitettyyn hallintaan uusia järjestelmiä tai henkilörekistereitä.

Päätökset:

- Sovellus päätettiin toteuttaa Perl-ohjelmointikielellä.
- Tietokantahallintajärjestelmänä tulee olemaan PostgreSQL.
- Käyttöliittymä tulee suunnitella ja toteuttaa helposti muutettavaksi.
- Projektiryhmä sopii työpajoista kohdejärjestelmien vastuuhenkilöiden kanssa.

9. Projektin tilat, henkilöiden yhteystiedot ja mahdollinen akronyymi mainitaan.

SHAMAN-projektin työhuone sijaitsee sovellusprojektien tiloissa, Agoran toisessa kerroksessa, huoneessa AgC223.3. Huoneen puhelinnumero on 014-260 4965.

Projektiorganisaatioon kuuluvien yhteystiedot ovat seuraavat:

Marko Andersson	maenande@cc.jyu.fi	050-3360351
Mika Rinkinen	mikarin@cc.jyu.fi	044-5363263
Matti Törmä	matorma@cc.jyu.fi	-
Timo Valonen	tijovalo@cc.jyu.fi	040-8450812
Jukka-Pekka Santanen	santanen@mit.jyu.fi	014-260 2756
Lassi Paavolainen	lopaavol@cc.jyu.fi	040-7183690
Tero Toivonen	tero.toivonen@cc.jyu.fi	014-260 3584
Matti Levänen	levanen@cc.jyu.fi	014-260 3587

Päätökset:

- Akronyymi on SHAMAN.
- Projektille perustetaan sähköpostilista shaman@korppi.jyu.fi Korppi-järjestelmään.

- Sähköpostilistan arkisto sijoitetaan käyttäjätunnuksen ja salasanan taakse.

10. Sovitaan osallistujien seuraavista tehtävistä.

Päätökset osallistujien seuraavista tehtävistä:

- Tilaajan edustajat toimittavat tiedot tietokannan attribuuteista, sekä muuta esimerkkimateriaalia. Tilaajan edustajat lähettävät varoitusviestin AMAN:iin liittyvien järjestelmien vastuuhenkilöille, koskien ryhmän tekemää vaatimusmäärittelyä. Projektiryhmä ottaa yhteyttä vastuuhenkilöihin ja sopii ajat palavereihin, seuraavien ryhmien kanssa:

- Mikroverkot, Unix ja sähköposti (viikko 6 ja 7)
- Korppi, WWW ja Optima

- Jukka-Pekka Santanen perustaa sähköpostilistan (shaman@korppi.jyu.fi), jonka arkisto tullaan suojaamaan käyttäjätunnuksella ja salasanalla.

- Projektiryhmä toimittaa seuraavaan palaveriin pöytäkirjan kohdassa 6. mainitun sopimuksen, jossa ryhmä sitoutuu sijoittamaan projektin tulokset vapaan lähdekoodin alaiseksi.

11. Muut esille tulleet asiat.

Projektiryhmä aloittaa projektisuunnitelman ja projektin alustavan aikataulun tekemisen.

12. Sovitaan seuraavan palaverin aika ja paikka.

Seuraava viikkopalaveri pidetään torstaina 10.2 klo 12.15 lähtien projektitilassa AgC223.1. Viikkopalaverit pyritään pitämään joka viikko samaan aikaan.

13. Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.

Palaverissa jaettu materiaali

- Jukka-Pekka Santanen jakoi tilaajan edustajille Matti Leväselle ja Tero Toivoselle projektiohjeen, projektisopimusmallin ja yhteystietodokumentin.
- Matti Levänen jakoi palaverin puheenjohtajalle Marko Anderssonille kopioita järjestelmäkaavioista.